

Міністерство освіти і науки України
Інститут спеціальної педагогіки НАПН України

**НАВЧАЛЬНІ ПРОГРАМИ ДЛЯ ПІДГОТОВЧОГО 1-4 КЛАСІВ
СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ
ЗАКЛАДІВ ДЛЯ ДІТЕЙ ГЛУХИХ; ДЛЯ ДІТЕЙ ЗІ ЗНИЖЕНИМ
СЛУХОМ**

Основи здоров'я

Підготовчий, 1-4 класи

Укладач: Максименко Н.Л., науковий співробітник лабораторії
сурдопедагогіки Інституту спеціальної педагогіки НАПН України

Київ – 2014

**Навчальні програми
для підготовчого, 1-4 класів
спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів
для дітей глухих;
для дітей зі зниженим слухом**

**ОСНОВИ ЗДОРОВ'Я
Пояснювальна записка**

Здоров'я — найперша необхідна умова успішного розвитку кожної людини, її навчання, праці, добробуту, створення сім'ї і виховання дітей.

З кожним роком в Україні зростає кількість факторів, які негативно впливають на здоров'я людини та стан навколишнього середовища.

В зв'язку з цим актуальною є орієнтація навчальних закладів України на збереження та зміцнення здоров'я учнів та формування у них навичок безпечної поведінки, особливо в системі спеціальної освіти.

Програму «Основи здоров'я» для учнів з порушеннями слуху розроблено на основі Державного стандарту освітньої галузі та програм загальноосвітньої школи. Взято за основу програму загальноосвітньої школи¹

Навчити дітей берегти і зміцнювати своє здоров'я — одне з найважливіших завдань сучасної школи, яке має стати атрибутом будь-якої освітньої діяльності у навчальному закладі і поза його межами. Але найповніше це завдання реалізується через предмет «Основи здоров'я».

Курс «Основи здоров'я» вивчається у початкових класах спеціальної школи для дітей з порушеннями слуху як окремий предмет. Основна його мета полягає у вихованні в учнів свідомого ставлення до власного здоров'я як найвищої соціальної цінності, формування основ здорового способу життя, збереження та зміцнення здоров'я, оволодіння навичками безпечної для особистого здоров'я та здоров'я оточуючих поведінки.

Мета предмета «Основи здоров'я» — формування здоров'язбережувальної компетентності учнів на основі оволодіння ними знаннями про здоров'я та безпеку, практичними навичками здорового способу життя і безпечної поведінки, формування в них ціннісного ставлення до життя і здоров'я, сприяння їх фізичному, психічному, соціальному і духовному розвитку.

Головними завданнями предмета є:

1

Автори програми:

Бойченко Т. Є., керівник творчого колективу, проректор з наукової роботи — директор науково-дослідного інституту післядипломної педагогічної освіти Університету менеджменту освіти Національної академії педагогічних наук України;

Воронцова Т. В., доцент кафедри медико-біологічних та валеологічних основ охорони життя та здоров'я НПУ ім. М. Драгоманова., кандидат філософських наук;

Гнатюк О. В., науковий співробітник інституту психології імені Григорія Костюка Національної академії педагогічних наук України;

Гозак С. В., завідувач лабораторії гігієни навчальної діяльності дітей Державної установи «Інститут гігієни і медичної екології імені О.М. Марзєєва Академії медичних наук України», кандидат медичних наук

Москаленко О. Л., директор загальноосвітнього навчального закладу І-ІІІ ступенів № 10 м. Донецька

Савченко В. А., науковий співробітник кафедри Культури здоров'я Дніпропетровського інституту післядипломної педагогічної освіти

- формування в учнів знань про здоров'я, здоровий спосіб життя, безпечну поведінку, взаємозв'язок організму людини з природним, техногенним і соціальним оточенням;
- розвиток в учнів мотивації дбайливо ставитися до власного здоров'я, удосконалювати фізичну, соціальну, психічну і духовну його складові;
- виховання в учнів потреби у здоров'ї, що є важливою життєвою цінністю, свідомого прагнення до ведення здорового способу життя;
- розвиток умінь самостійно приймати рішення щодо власних вчинків;
- набуття учнями власного здоров'язбережувального досвіду з урахуванням стану здоров'я;
- використання у повсякденному житті досвіду здоров'язбережувальної діяльності для власного здоров'я та здоров'я інших людей.

Реалізація мети та завдань предмета буде ефективною за умов:

- постійного мотивування учнів до здорового способу життя і безпечної життєдіяльності;
- застосування інтерактивних методів навчання, що забезпечують індивідуалізацію сприйняття, активну участь кожного учня і групову взаємодію;
- урізноманітнення типів уроків (урок-тренінг, урок-екскурсія, урок-зустріч тощо);
- переважання практичних дій і вправлянь учнів у засвоєнні навчального матеріалу;
- забезпечення зв'язку між теоретичними відомостями й можливостями їх практичного застосування;
- забезпечення змістових та мотиваційних зв'язків предмета з навчальним матеріалом інших предметів початкової школи (фізична культура, природознавство, Я у світі, читання тощо);
- наявності навчально-методичного забезпечення для всіх учасників навчально-виховного процесу;
- наявності підготовленого педагога і відповідного освітнього середовища (зокрема, тренінгового кабінету);
- співпраці вчителя з батьками, батьків з дітьми;
- ціннісного ставлення вчителя до свого здоров'я, особистого прикладу дотримання правил здорового і безпечного способу життя;
- здійснення моніторингу за відповідністю процесу навчання критеріям його ефективності.

Змістову основу предмета складають такі базові поняття: *здоров'я, здоровий спосіб життя, безпечна поведінка, здоров'язбережувальна компетентність, здоров'язбережувальні компетенції (життєві і спеціальні навички)*.

Здоров'я розглядається як:

- стан загального фізичного, психологічного та соціального благополуччя, а не тільки відсутність хвороб і фізичних вад (ВООЗ).
- процес формування, збереження, зміцнення, відновлення фізичної, соціальної, психічної та духовної його складових.

Здоровий спосіб життя — спосіб життєдіяльності людини, метою якого є формування, збереження і зміцнення здоров'я.

Безпечна поведінка — поведінка людини, яка не загрожує її життю і здоров'ю та безпеці інших людей.

Здоров'язбережувальна компетентність – здатність учня застосовувати *здоров'язбережувальні компетенції* в умовах конкретної життєвої або навчальної ситуації на користь збереження, зміцнення і формування здоров'я.

Здоров'язбережувальні компетенції (життєві та спеціальні) – це суспільно визнаний рівень знань, умінь, навичок, ставлень, які сприяють здоров'ю у всіх сферах життєдіяльності людини.

Зміст програми для кожного класу структурується за такими розділами: 1) здоров'я людини; 2) фізична складова здоров'я; 3) соціальна складова здоров'я; 4) психічна та духовна складові здоров'я.

Розділ «Здоров'я людини» передбачає формування цілісного уявлення учнів про здоров'я, безпеку і розвиток людини та їх взаємозв'язок із способом життя і навколишнім середовищем.

Розділ «Фізична складова здоров'я» спрямовано на вивчення чинників, що впливають на фізичне благополуччя дитини.

Розділ «Соціальна складова здоров'я» присвячено вивченню чинників, що впливають на соціальне благополуччя людини та правил безпечної поведінки у навколишньому середовищі. Профілактика шкідливих звичок розглядається в контексті формування в учнів навичок протидії негативним соціальним впливам.

Розділ «Психічна та духовна складові здоров'я» містить інформацію щодо чинників, які впливають на емоційний, інтелектуальний та духовний розвиток учня. Профілактика шкідливих звичок розглядається в контексті розвитку позитивної самооцінки, навичок критичного мислення й уміння приймати виважені рішення.

Програму побудовано за концентричним принципом. Зазначені розділи є наскрізними для всієї початкової школи, в кожному класі зміст і обсяг пропонованої учням інформації, організація її засвоєння змінюються відповідно до зростаючих пізнавальних і психологічних особливостей учнів. За умови дотримання державних вимог до результатів навчання послідовність і кількість годин на ці складові у підручниках і календарних планах можуть змінюватися відповідно до авторського викладу, робочого плану школи, необхідності своєчасного реагування на конкретні умови, в яких відбувається навчально-виховний процес (наближення епідемій, стихійне лихо, інфекційні хвороби тощо).

Особливість методики проведення уроків у початковій школі полягає в тому, що оволодіння здоров'язбережувальними компетенціями потребує багаторазового вправлення, насамперед у процесі групової взаємодії. Тому необхідна організація практичної, ігрової, індивідуальної та колективної діяльності учнів, що базується на суб'єкт-суб'єктній взаємодії вчителя з учнями і учнів між собою. Такий підхід отримав назву «освіта на основі набуття життєвих навичок» (ООЖН) і характеризується застосуванням інтерактивних методів навчання, що забезпечує ефективне засвоєння учнями навчального матеріалу і відпрацювання ними поведінкових навичок.

Особливістю **структури уроків** з основ здоров'я має бути гнучкість, органічне поєднання навчально-пізнавальної та оздоровчо-рухової діяльності учнів, включати різні види діалогу, групової співпраці. Особливого значення для формування в учнів здорового способу життя та безпечної поведінки має емоційність і доступність навчального матеріалу, його унаочнення. Практичні роботи, зазначені в програмі, виконуються учнями в практично-дієвій формі під час опрацювання відповідної теми для досягнення мети уроку або вдома з батьками.

Узагальненим **результатом** навчання основ здоров'я у початковій школі є відповідний до віку рівень здоров'язбережувальної компетентності учнів. Деталізовані результати навчання у початковій школі представлено у вигляді державних вимог щодо рівня загальноосвітньої підготовки учнів.

Оцінювання навчальних досягнень учнів має бути заохочувальним і здійснюватися переважно засобами моніторингу за прогресом у знаннях, ставленнях та уміннях учнів впродовж навчання у початковій школі.

Моніторинг доповнюється поточним (поурочним) і тематичним оцінюванням без виставлення академічних оцінок, що створюватиме умови для розвитку в учнів навичок самооцінювання, самоаналізу і розвитку внутрішньої мотивації до навчання, починаючи з початкової школи.

Тематичне оцінювання здійснюється після засвоєння учнями розділів чотири рази на рік: перше охоплює розділи «Здоров'я людини» і «Фізична складова здоров'я», друге і третє – «Соціальна складова здоров'я», четверте – «Психічна і духовна складові здоров'я».

Зазначені розділи є наскрізними для всієї початкової школи, але зміст та обсяг теоретичної інформації змінюється відповідно до зростаючих пізнавальних можливостей учнів з порушеннями слуху

Кількість годин в межах існуючих тем вчитель може змінювати, враховуючи індивідуальні особливості дітей, рівень засвоєння учнями з порушеннями слуху навчального матеріалу та місцеві умови, в яких відбувається навчальний процес (територіальне розташування школи, наближення епідемій, виникнення аварійної ситуації, стихійні лиха тощо).

На вивчення курсу «Основи здоров'я» в кожному класі відводиться 35 години на навчальний рік (щотижня по 1,0 годині).

ПІДГОТОВЧИЙ КЛАС

35 години (1 година на тиждень)

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Корекційно-розвивальна лінія
Розділ І. Здоров'я людини (3 години)		
<p><u>„Основи здоров'я” – загальна характеристика.</u> Поняття „здоров'я людини”. Ознаки здоров'я (відсутність хвороби, гарний апетит, бадьорий стан, настрій, міцний сон). Дбайливе ставлення до власного здоров'я. Безпечна поведінка. Поняття „безпека” та „небезпека”. Практичні роботи. Ознайомлення зі школою, класом. Фізкультхвилинки.</p>	<p>Учень: <i>має початкові уявлення:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - про здоров'я та безпечну для здоров'я поведінку; - називає ознаки здоров'я за допомогою вчителя; <p><i>уміє:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - організовано виходити з класу, школи з вчителем, вихователем; <p><i>знає:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - робоче місце; <p><i>виконує:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - правила розпорядку дня під керівництвом вчителя (вихователя), дотримується правил поведінки на уроках і перервах; - виконує фізхвилинки 	<p>Формування початкових уявлень про здоров'я людини, безпеку та небезпечну поведінку. Розвиток пам'яті на основі згадування ознак здоров'я та мовлення на основі збагачення словникового запасу словами: здоров'я, хвороба, апетит, настрій, небезпека, безпечна поведінка. Формування мотивації щодо ставлення до власного здоров'я на основі усвідомлення, що здоров'я – найвища соціальна цінність особистості. Формування організаційних умінь навчально-практичної діяльності: організація робочого місця, збагачення уявлень про розпорядок дня.</p>
<p><u>Здоров'я і хвороби</u> <u>Щоденне піклування про своє здоров'я.</u> Розпорядок дня та правила його дотримання. Робоче місце школяра (правильна постава під час навчальних занять, лад на робочому місці, освітлення робочої поверхні). Чистота та охайність – запорука здоров'я. Основні правила особистої гігієни (догляд за тілом, волоссям, зубами, очима, вухами). Правила збереження зору (оберігання очей від пошкоджень, освітлення при</p>	<ul style="list-style-type: none"> - володіє початковими знаннями щодо розпорядку дня; - <i>має уявлення:</i> - про робоче місце школяра, - правильну поставу; - називає основні правила особистої гігієни за допомогою вчителя; - вміє правильно і самостійно вмиватися, чистити зуби, доглядати за очима та вухами; - має загальне уявлення про правила збереження органів зору, слуху; - виконує правила розпорядку дня під керівництвом вчителя 	<p>Формування організаційних умінь навчально-практичної діяльності: організація робочого місця. Збагачення уявлення про розпорядок дня. Розвиток уваги, координації та точності рухів засобами загально розвивальних вправ в процесі виконання ранкової гімнастики. Виховання особистісних якостей: охайності, дисциплінованості. Розвиток мислення на основі формування умінь здійснювати контроль за своїми діями (за нагадуванням вчителя). Формування елементів самостійності в діяльності (самостійне виконання правил особистої гігієни). Формування звички правильної постави на основі знань про дотримання відповідних правил. Виховання особистісних якостей: спостережливості,</p>

<p>читанні, вплив яскравого сонця на очі, навантаження на очі при перегляді телевізійних передач тощо) Правила збереження органів слуху (захист вуха від гучних звуків, оберігання від застуди, потрапляння води у вуха, захист вуха від пошкоджень гострими предметами) Ранкова гімнастика. Комплекс ранкової гімнастики</p>	<p>(вихователя);</p> <ul style="list-style-type: none"> - здійснює контроль за правильністю своєї поведінки під час навчальних занять після нагадування вчителя; - виконує комплекс ранкової гімнастики під керівництвом дорослих; 	<p>уважності.</p>
<p><u>Порушення здоров'я</u> . (хвороби), захворювання. Ознаки захворювання (погане самопочуття, біль, підвищена температура тіла). Правила поведінки при ознаках захворювання: - повідомити дорослих, - не виходити на вулицю, - лягти у ліжку, - не приймати самостійно ліки. Кабінет лікаря у школі (порада та допомога медичних працівників)</p>	<p><i>має загальні уявлення:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - про захворювання; називає ознаки захворювання за допомогою вчителя; - розповідає на основі малюнкової опори правила поведінки при ознаках захворювання; - дотримується правил поведінки при ознаках захворювання; - знає місце розташування кабінету лікаря в школі; 	<p>Формування загального уявлення про захворювання. Уточнення загального уявлення про захворювання. Розвиток мислення та мовлення на основі формування умінь визначати ознаки захворювання. Розвиток пам'яті на основі запам'ятовування правил поведінки при ознаках захворювання. Розвиток відчуттів різної модальності (больові, температурні) на основі формування умінь їх розпізнавати (визначення больових місць).</p>
<p>Розділ II. Фізична складова здоров'я.</p>		
<p>Щоденне піклування про своє здоров'я. <u>Здоров'я у сім'ї.</u> Сім'я. Члени родини, їх імена. Піклування про здоров'я членів родини. Обов'язки членів родини щодо забезпечення здорового способу життя (праця та відпочинок).</p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> - має початкові знання про сім'ю; - розуміє значення слів сім'я, родина; - знає членів сім'ї; - називає їх імена за запитаннями вчителя; - має загальне уявлення про обов'язки членів родини щодо забезпечення здорового способу життя; - наводить приклади обов'язків дитини в родині за запитаннями вчителя; 	<p>Формування вміння засвоювати знання про сім'ю по фотографіям . Розвиток пам'яті на основі пригадування членів родини та їх імен. Розвиток мислення та зв'язного мовлення шляхом навчання давати відповіді на запитання при визначенні обов'язків членів родини. Формування позитивних якостей особистості (взаємодопомога, співчуття). Формування умінь культури спілкування з членами родини.</p>

<p><u>Здоров'я і харчування.</u> Значення їжі для здоров'я людини. Гігієна споживання їжі (правила поведінки під час прийому їжі). Раціональне харчування (режим харчування, шкідливість переїдання та недоїдання). Правила поведінки в шкільній їдальні.</p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> - має початкові поняття, уявлення: про значення їжі для здоров'я людини; - розуміє, відповідає на запитання вчителя про режим харчування; - виконує основні правила поведінки під час прийому їжі (гігієна споживання їжі) за нагадуванням вихователя; - наводить приклади корисних продуктів харчування; - розповідає на основі малюнкової основи про організаційний прихід і вихід з їдальні; 	<p>Розвиток пам'яті на основі запам'ятовування режиму харчування. Збагачення уявлення про їжу. Формування діяльності та мислення на основі розвитку вміння застосовувати знання про правила гігієни споживання їжі. Розвиток мовлення на основі збагачення словника новими словами про зміст харчування (назви продуктів харчування). Розвиток умінь визначати органічні відчуття та правильно їх називати (відчуття голоду, спраги). Виховання охайності та самостійності при виконанні правил поведінки в шкільній їдальні.</p>
<p><u>Рух і здоров'я.</u> Рух – неодмінна умова здоров'я. Основні види руху (ходьба, рухливі ігри, фізичні вправи тощо). Правильна постава. Значення свіжого повітря при виконанні фізичних вправ. Правила збереження стрункої постави: - зміцнення м'язів спини і живота; - не носити важкі речі в одній руці; - сон на твердій основі постелі з невеличкою подушкою тощо.</p>	<p>Учень: <i>має початкові знання:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - про основні види руху, називає їх на основі малюнкової опори; - розуміє значення виразу „правильна постава”; - має початкові уявлення про значення свіжого повітря при виконанні фізичних вправ; - грає в народні ігри з елементами розвивальних вправ за наслідуванням; - розповідає про народні ігри за допомогою вчителя; - виконує спеціальні вправи на зміцнення м'язів спини та живота під керівництвом вчителя; - провітрює приміщення за нагадуванням вчителя. 	<p>Формування первинних понять про рух та правильну поставу. Формування супроводжуючого мовлення (називання основних видів рухів, що зображені на малюнках). Розвиток мислення на основі формування вміння розрізняти та класифікувати основні види руху за назвою. Розвиток образної пам'яті на основі вивчення видів руху (за малюнковою опорою). Розвиток зосередженості уваги впродовж виконання фізичних вправ, рухливих ігор. Формування звички правильної постави на основі знань про дотримання відповідних правил. Розвиток пам'яті на основі запам'ятовування видів фізичних вправ на зміцнення живота. Розвиток емоційної сфери в процесі ігри в народні рухливі ігри. Розвиток уміння дотримуватися санітарно-гігієнічних норм (провітрювання приміщення).</p>
<p><u>Настрій, поведінка, звички та їх значення для здоров'я людини</u> Хороший та поганий настрій, вплив настрою на самопочуття людини.</p>	<p>Учень: <i>має початкові уявлення:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - про настрій; - розрізняє корисні та шкідливі 	<p>Формування початкових уявлень про настрій людини. Розвиток сприймання та мислення на основі формування вміння класифікувати та розрізняти корисні та шкідливі</p>

<p>Правила спілкування з дорослими, однолітками.</p> <p>Корисні та шкідливі звички, їх вплив на здоров'я людини (дотримання розпорядку дня, підтримання чистоти, виконання правил особистої гігієни, підтримання чистоти, вживання корисних продуктів харчування, переїдання, заняття фізичними вправами, перегляд телевізійних передач тощо).</p> <p><u>Поведінка. Корисні та шкідливі звички.</u></p> <p>Правила поведінки школяра. Друзі. Правила товаришування.</p> <p>Корисні та шкідливі звички, їх вплив на здоров'я людини (дотримання розпорядку дня, підтримання чистоти, виконання правил особистої гігієни, підтримання чистоти, вживання корисних продуктів харчування, переїдання, заняття фізичними вправами, перегляд телевізійних передач тощо).</p>	<p>звички за допомогою вчителя;</p> <ul style="list-style-type: none"> - називає їх за допомогою вчителя; - дотримується правил поведінки та правил спілкування з дорослими та однолітками; <p><i>володіє початковими знаннями:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - про правила поведінки школяра; - розуміє значення слова друзі; - визначає правила товаришування за допомогою вчителя; - має загальні уявлення про корисні та шкідливі звички, називає їх на основі малюнкової опори; 	<p>звички, називати їх.</p> <p>Розвиток емоційної сфери на основі формування початкових уявлень про позитивні якості особистості та моральних почуттів (почуття обов'язку, доброзичливості, дружби). Формування умінь культури спілкування з дорослими та однолітками.</p> <p>Розвиток емоційної сфери на основі формування початкових уявлень про позитивні якості особистості та моральних почуттів (почуття обов'язку, доброзичливості, дружби). Розвиток сприймання та мислення на основі формування вміння порівнювати корисні та шкідливі звички. Розвиток зв'язного мовлення на основі формування загальних уявлень про корисні та шкідливі звички.</p>
<p>Розділ III. Соціальна складова здоров'я.</p>		
<p>Основи безпеки життєдіяльності.</p> <p><u>Безпечна поведінка у школі.</u></p> <p>Небезпечні місця у шкільних приміщеннях (біля вікна, на східцях тощо).</p> <p>Правила безпечної поведінки на уроках та під час перерви.</p> <p>Рухливі ігри на перерві.</p> <p>Попередження травматизму під час навчальної праці.</p> <p>Небезпечні місця у шкільному дворі.</p> <p>Безпечні ігри під час прогулянки.</p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> - має початкові знання: - про небезпечні місця у шкільних приміщеннях та шкільному дворі; має уявлення про безпечні та небезпечні ігри та розваги на перервах та під час прогулянки; - має початкові уявлення про правила безпечної навчальної праці; - дотримується, визначає правила безпечної поведінки на уроках та 	<p>Формування початкових понять про небезпеку (небезпечні місця, небезпечні ігри). Розвиток мислення на основі формування вміння визначати правила безпечної поведінки. Виховання обережності та уважності.</p> <p>Розширення уявлень про небезпеку (небезпечні місця, небезпечні ігри).</p> <p>Розвиток мислення на основі формування вміння визначати правила безпечної навчальної праці, розрізняти безпечні та небезпечні розваги.</p>

<p><u>Безпека пішоходів.</u> Будова вулиці (проїжджа частина, тротуар). Організація пішохідного руху. Місця безпечного переходу вулиці (підземний та наземний перехід) Правила безпечного переходу вулиці (відсутність автомобілів, місця безпечного переходу дороги). Світлофор та його сигнали. Облаштування наземного переходу (розмітка пішохідного переходу, знаки пішохідних переходів, сигнали світлофору).</p>	<p>під час перерви за допомогою вчителя;</p> <p>Учень: <i>має загальні уявлення:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - про будову вулиці, організацію пішохідного руху; - використовує слова: світлофор, проїжджа частина, тротуар; - знає сигнали світлофора; - розуміє правила безпечного переходу вулиці; - називає види переходів (наземний, підземний) за запитанням педагога та за табличками; - відтворює назви дії, що передбачає сигнал світлофора за запитанням вчителя, малюнковою опорою; - розповідає про облаштування наземного переходу за наочною опорою; 	<p>Конкретизація уявлень про будову вулиці. Розвиток умінь зосередженості уваги та сприймання під час переходу вулиці. Розвиток мислення на основі формування умінь визначати значення сигналів світлофора. Формування супроводжуючого мовлення (називання дій, що виконуються за сигналами світлофора). Розвиток мислення на основі формування умінь класифікувати види переходів, визначати значення сигналів світлофора. Розвиток образної пам'яті на основі визначення облаштування наземного переходу (з наочною опорою). Виховання уважності та обережності при переході вулиці та правила орієнтування на сигнали світлофора.</p>
<p><u>Безпека вдома.</u> Вибір місця для безпечної гри. Дитячі іграшки. Небезпечні предмети (гострі, колючі, ріжучі предмети, електричні прилади, ліки та побутова хімія). Небезпечні місця для розваг: (біля вікна, на балконі, на горищі, на східцях тощо). Небезпечні ситуації: небезпека вогню, води, газу, електричного струму, отруєння ліками та побутовою хімією. Правила поведінки в небезпечних ситуаціях (повідомлення дорослих, знаходження безпечного місця, дії до приходу дорослих). Рятувальні служби, телефони</p>	<p>Учень: <i>володіє початковими знаннями:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - про безпечні та небезпечні місця для гри; - визначає безпечні та небезпечні місця за допомогою вчителя; - знає про небезпечні місця для гри; - називає небезпечні місця для розваг; - наводить приклади небезпечних предметів для гри за запитаннями вчителя; - має загальне уявлення про небезпечні ситуації; - називає правила поведінки в небезпечних ситуаціях за запитаннями вчителя; 	<p>Збагачення уявлення про предмети оточуючого середовища та їх властивості. Розвиток сприймання та мислення на основі формування вміння визначати небезпечні предмети та небезпечні ситуації. Формування особистісних якостей: уважності, обережності, спостережливості, дисциплінованості. Розвиток мовлення на основі збагачення словникового запасу новими словами, виразами, небезпечні ситуації, рятувальні служби тощо. Формування загального уявлення про небезпечні ситуації. Розвиток уявлення про рятувальні служби (пожежна служба, міліція, служба газу, швидка допомога, рятувальна служба).</p>

<p>рятувальних служб.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - знає про існування рятувальних служб; - знає про ситуації, в яких слід викликати рятувальні служби; 	
<p><u>Особиста безпека.</u> Знайомі і незнайомі люди на вулиці. Зустріч з ними. Дзвінки незнайомих у двері або по телефону. Що треба знати про себе (прізвище, ім'я, вік, домашня адреса та телефони, робочі телефони або телефони зв'язку з батьками, адреси школи).</p>	<p>Учень: <i>має початкові знання:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - про знайомих та незнайомих людей та як поводитись при дзвінках незнайомих у двері та по телефону; - знає своє прізвище та ім'я, називає їх, пише їх; - називає свій вік та домашню адресу; - називає свій адрес і адресу школи; - володіє початковими знаннями про правила поведінки при зустрічі з незнайомцями; 	<p>Розвиток мислення на основі формування вмінь визначати знайомих та незнайомих людей. Формування елементів самостійності в діяльності при визначенні знайомих та незнайомих людей (відповіді на телефонні дзвінки чи дзвінки у двері). Розвиток пам'яті при запам'ятовуванні домашньої адреси та телефону. Виховання спостережливості, уважності свідомого мислення відповідно ситуації.</p>
<p><u>Безпечний відпочинок.</u> Відпочинок влітку (біля води, в лісі). Правила безпеки біля води, під час прогулянки в лісі. Місця для катання на велосипедах, роликах, самокатах. Відпочинок взимку. Розваги на льоду, катання на ковзанах, санчатах, лижах. Вибір безпечного місця для зимових розваг. Правила безпеки. Правила поведінки на льоду (запобігання нещасним випадкам, небезпека опинитися у холодній воді).</p>	<p>Учень: <i>наводить приклади:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - відпочинку влітку та зимових розваг за допомогою вчителя; - визначає правила безпечного відпочинку біля води, в лісі за наочною опорою; - має початкові знання про безпечні місця для зимових розваг, - про правила поведінки на льоду; - наводить приклади безпечних місць для катання на санчатах, лижах, ковзанах за запитаннями вчителя; - розповідає про правила поведінки на льоду за допомогою вчителя; 	<p>Формування сприймання на основі умінь розрізняти та наводити приклади відпочинку влітку та взимку. Розвиток мислення та мовлення на основі формування вмінь визначати правила безпечного відпочинку за наочною опорою. Розвиток пам'яті на основі запам'ятовування правил безпечного відпочинку. Розвиток мислення, мовлення та уваги на основі формування вмінь визначати безпечні місця для розваг, називати їх за наочною опорою. Розвиток пам'яті на основі запам'ятовування, пригадування правил поведінки на льоду та правил безпечного відпочинку.</p>
<p><u>Безпека у спілкуванні з дикими і бездомними тваринами</u> Бесіда про диких тварин, екскурсія в зоопарк.</p>	<p>Учень: <i>має початкове загальне уявлення:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - про диких тварин; - називає загальновідомих тварин з 	<p>Збагачення уявлень про диких тварин та їх поведінку, умови життя в зоопарку, бездомних – на вулиці. Формування особистісних якостей: обережність,</p>

<p>Безпека у спілкуванні з дикими і бездомними тваринами. Зустріч, знайомство з мешканцями зоопарку. Правила поведінки в зоопарку (у дворі). Правила спілкування з дикими тваринами. Що треба знати про диких тварин та бездомних тварин.</p>	<p>опорою на об'єкт (вовк, ведмідь, тигр, лев, білка);</p> <ul style="list-style-type: none"> - знає правила поведінки в зоопарку; - розповідає про поведінку диких тварин; - наводить приклади небезпечної поведінки дикого звіра з опорою на малюнки, за запитаннями вчителя; 	<p>спостережливість, уважність, дисциплінованість під час екскурсії в зоопарк. Розвиток мовлення на основі збагачення словникового запасу новими словами. Формування загального уявлення про небезпечні ситуації.</p>
---	--	---

Розділ IV. Психічна і духовна складові здоров'я.

<p>Характер і «здоров'я» . Самооцінка характеру. Поняття «характер» і « здоров'я » людини. Ознаки здоров'я , характеру. Правила збереження, піклування про своє здоров'я . Складові запоруки здоров'я . Способи релаксації. Розвиток фантазії та уяви (малюнки, плакати) Розвиток пам'яті та уваги. Профілактика емоційного перенапруження. Творчі здібності дитини.</p>	<p>Учень: <i>має загальне уявлення:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - про умови успішного навчання; - називає улюблені способи відпочинку і релаксації за допомогою педагога; - розуміє і повторює назви, діючі особи пісень, казок, віршів за допомогою ілюстрацій; - пояснює, чому людям треба вчитися за допомогою запитань вчителя; - розрізняє позитивні і негативні риси характеру на основі прикладів літературних персонажів за допомогою вчителя; - виконує вправи для релаксації разом з педагогом; - пояснює, що характер людини можна удосконалювати з опорою на запитання вчителя; - уміє називати умови успішного навчання за допомогою запитань вчителя; 	<p>Формування початкових загальних уявлень про характер і здоров'я. Розвиток мислення та мовлення на основі формування умінь визначати ознаки здоров'я, характеру. Формування особистісних якостей щодо збереження здоров'я на основі знань правил піклування про здоров'я. Розвиток умінь дотримуватись санітарно-гігієнічних норм (привітрювання приміщення). Формування навичок дотримування режиму зорового навантаження. Розвиток пізнавальних інтересів. Формування вміння емоційно сприймати та реагувати на зміст прочитаного, виявляти своє ставлення, почуття до позитивних і негативних рис характеру казкових героїв. Формування вміння засвоювати знання, уявлення про позитивні і негативні риси характеру казкових героїв на основі запам'ятовування змісту казок; Розвиток пам'яті на основі запам'ятовування правил, умов успішного навчання. Розвиток мислення та мовлення на основі формування вмінь формувати відповіді на запитання вчителя, складати правильно речення. Формування культури спілкування з дорослими й ровесниками, усвідомлення емоційного стану.</p>
--	---	---

1 клас

35години; з них резерв – 4 години

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Корекційно-розвивальна лінія
1. Здоров'я людини (3 год.)		
<p>Що вивчає предмет «Основи здоров'я».</p> <p>Безпека першокласника.</p> <p>Здоров'я та його ознаки. Порушення здоров'я (травми, захворювання) та їх профілактика.</p> <p>Ріст і розвиток людини.</p> <p><u>Практичні роботи</u></p> <p>Ознайомлення зі школою.</p> <p>* Вимірювання зросту і маси тіла (за допомогою дорослих).</p> <p>* Фізкультхвилинки для зменшення втоми і підвищення працездатності (розслаблення очей і м'язів рук, тулуба)</p>	<p>Учень</p> <p><i>має уявлення:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • що вивчає предмет «Основи здоров'я»; • ознаки здоров'я і хвороби (за допомогою вчителя); <p><i>уміє:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • вільно орієнтуватися у класі і в приміщенні школи; • організовано виходити зі школи; • виконувати вправи для розслаблення очей і м'язів рук, тулуба; <p><i>дотримується правил:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • поведінки на уроках і на перерві; • безпеки у шкільних коридорах, на сходах, у дверях. <p><i>називає:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • чинники, що впливають на здоров'я; • ознаки здоров'я і хвороби (за допомогою запитань вчителя); • ознаки свого росту і розвитку; 	<p>Формування початкових уявлень про здоров'я людини та предмет, що його вивчає;</p> <p>Розвиток пам'яті на основі згадування ознак здоров'я та мовлення на основі збагачення словникового запасу словами: здоров'я, хвороби, апетит, настрої, безпечна поведінка, ознака.</p> <p>Уточнення загального уявлення про ознаки здоров'я та про захворювання: поняття «безпека» та «небезпека».</p> <p>Виховання вміння організовано виходити з класу, школи.</p> <p>Розвиток навичок вільного орієнтування в школі.</p> <p>Формування в учнів початкових знань про здоров'я, здоровий спосіб життя.</p> <p>Розвиток практичної діяльності, вміння визначати свій ріст і розвиток людини в житті.</p> <p>Виховувати у школярів правила поведінки на уроках, на перервах та дотримуватись безпеки на сходах, у дверях, у шкільних коридорах.</p> <p>Формування уміння зберігати здоров'я, оберігати очі, формувати м'язи рук, тулуба на основі виконання вправ для розслаблення очей і м'язів та зменшення втоми і підвищення працездатності.</p> <p>Формування загального уявлення про небезпечні ситуації на основі порушення здоров'я (травми, захворювання) та їх профілактика.</p> <p>Формування культури, правильної поведінки у школі, спілкування з ровесниками та дорослими.</p>
2. Фізична складова здоров'я (8 год.)		

* Тут і далі практичні роботи, які слід виконувати не лише в класі, а й вдома з допомогою батьків.

<p>Щоденне піклування про своє здоров'я. Розпорядок дня. Постава. Як правильно сидіти за партою. Робоче місце першокласника. Правила особистої гігієни. Догляд за руками. Харчування і здоров'я. Овочі, фрукти, молочні продукти, їх значення для росту та розвитку. Фізичні вправи і загартовування. Активний і пасивний відпочинок.</p> <p><u>Практичні роботи</u> *Складання розпорядку дня (з допомогою дорослих). *Як складати портфель. *Як правильно мити руки. * Вправи для формування правильної постави і стопи.</p>	<p>Учень <i>розповідає:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • як вони піклуються про своє здоров'я на основі малюнків; <p><i>знає:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • ситуації, в яких треба мити руки; <p><i>наводить приклади:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • деяких фізичних вправ і процедур загартовування; <p><i>розпізнає:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • правильне і неправильне сидіння за партою; • предмети загальної та особистої гігієни; • корисні і шкідливі продукти і напої; • активний і пасивний відпочинок; <p><i>має уявлення:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • чому важливо вчасно лягати спати; • чому дітям потрібно вживати овочі, фрукти та молочні продукти щодня; <p><i>уміє:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • складати портфель, підтримувати порядок на робочому місці; • правильно мити руки, використовувати засоби гігієни; • визначати правильність своєї постави (з допомогою дорослих); <p>виконувати вправи для формування правильної постави і профілактики плоскостопості;</p>	<p>Формування мотивації щодо щоденного піклування до власного здоров'я на основі усвідомлення, що здоров'я є найвища цінність особистості. Формування організаційних умінь, здібностей на основі виконання розпорядку дня. Розвиток пам'яті на основі облаштування робочого місця та збагачення словникового запасу, підтримання порядку. Формування звички правильної постави на основі знань про дотримання відповідних правил здоров'я. Формування елементів особистої самостійності в діяльності при виконання правил особистої гігієни, догляд за руками і т.п. Розвиток мислення на основі формування навичок виконання розпорядку дня, зокрема необхідності вчасного виконання раннього, вечірнього туалету, прийняття їжі, своєчасного відпочинку (денний, вечірній сон). Виховання особистісних якостей: чистоти, охайності, уміння підтримувати порядок в портфелі, на парті, робочому місці. Виконання вправ для формування правильної постави і профілактики плоскостопості. Збагачення уявлень про корисні і шкідливі продукти, напої. Розвиток мислення та мовлення на основі формування вмінь визначати потрібність вживання овочів, фруктів та молочних продуктів щодня. Розвиток уміння дотримуватися санітарно-гігієнічних умов, норм (провітрювання приміщення), правил миття рук, ніг та вміння використовувати засоби гігієни. Формування особистісних якостей організованості загартовування на основі знань про види загартовувальних процедур та вимоги до них.</p>
--	---	---

		Розвиток пам'яті на основі запам'ятовування правил організації робочого місця, правильної поведінки за партою та знань про дотримання дисципліни, уваги, зосередженості під час занять, уроків.
3. Соціальна складова здоров'я (12 год.)		
<p>Піклування про здоров'я в сім'ї. Дівчатка і хлопчики. Уміння товаришувати. Безпечні місця для ігор і розваг. Поведінка в небезпечних ситуаціях. Телефони аварійних служб. Поведінка дитини в автономній ситуації у населеному пункті (якщо заблукав, загубився, відстав від класу). Дитина вдома. Побутові небезпеки. Місця підвищеної небезпеки у школі. Мікрорайон школи. Вибір безпечного маршруту від школи додому. Складові дороги. Безпечний перехід проїзної частини дороги. Правила користування громадським транспортом.</p> <p><u>Практичні роботи</u> Розігрування діалогів знайомства. Спільні ігри для хлопчиків і дівчаток. *Моделювання ситуації повідомлення про небезпеку за телефонами аварійних служб. *Моделювання ситуації пошуку допомоги, якщо заблукав, загубився, відстав від класу. Визначення безпечних місць для ігор на шкільному подвір'ї.</p>	<p>Учень <i>розповідає:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • як піклуються про здоров'я у їх родині; • про одяг, заняття, спільні ігри для хлопчиків і дівчаток; <p><i>називає:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • людей, до яких можна звернутися по допомогу, якщо заблукав чи загубився; • свою адресу, номери телефонів батьків, аварійних служб; • предмети, якими не можна гратися вдома і надворі; • правила поведінки у громадському транспорті; <p><i>наводить приклади:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • небезпечних ситуацій у побуті (пожежа, несправність електроприладів, витік газу, порушення водопостачання); <p><i>розпізнає:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • ситуації, в яких не можна повідомляти свою адресу і телефон; • основні частини дороги (проїзна частина, бордюр, тротуар, перехрестя, перехід); • дорожні знаки, що позначають пішохідний перехід, • сигнали світлофора; <p><i>пояснює:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • чому треба слухатися батьків; • небезпеку прогулянок далеко від дому без дорослих; <p><i>уміє:</i></p>	<p>Розвиток мислення зв'язного мовлення шляхом навчання давати відповіді на запитання про обов'язки членів родини та як вона піклується про здоров'я всіх членів сім'ї Розвиток умінь визначати одяг, заняття, спільні ігри для хлопчиків і дівчаток на основі навчальної та ігрової діяльності. Розвиток пам'яті при запам'ятовуванні домашньої адреси, телефону родини, знайомих, аварійних служб. Формування накопичення знань про людей, до яких можна звертатися за допомогою. Формування можливості щодо ставлення до предметів, якими можна гратися на основі усвідомлення їх безпечності. Розвиток мислення на основі формування правил поведінки у громадському транспорті. Формування правил хорошого тону в громадському транспорті на основі усвідомлення необхідності, потреби в увічливості стосовно оточуючих. Розвиток мислення на основі формування вміння визначати безпечні місця для розваг. Розвиток контролюючої уваги та формування дій, що визначають поведінку під час переходу вулиці. Формування супроводжувального мовлення, що виконується за сигналом світлофора. Формування супроводжувального мовлення, розпізнавання дорожніх знаків, називання їх. Розвиток зв'язного мовлення на основі формування загальних понять про безпеку</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • підтримувати доброзичливі стосунки з однокласниками; • повідомляти батьків і вчителів про бійки, вимагання грошей, ображення, знущання тощо; • обирати безпечні місця для рухливих ігор і розваг; • відмовлятися від пропозицій погратися у небезпечному місці, відходити далеко від дому, від подарунків та пропозицій незнайомих людей; • у разі виникнення екстремальної ситуації звертатися по допомогу до дорослих, аварійних служб; 	<p>переходу вулиці пішоходами. Формування умінь культури спілкування з однокласниками на основі підтримування доброзичливих стосунків з однолітками. Розширення уявлень про безпеку (небезпечні місця, небезпечні ігри, вчинки, бійки, знущання). Вироблення вміння своєчасно відмовлятися від сумнівних, небезпечних пропозицій. Вироблення уміння слухати поради, рекомендації батьків на основі урахування їх досвіду, віку, знань. Формування звички, заборони повідомляти свої координати з метою сімейної безпеки. Розвиток мислення та мовлення на основі формування умінь визначати та називати безпечні предмети для гри. Формування елементів самостійності у виборі місця для небезпечних прогулянок, ігор, розваг. Розвиток мислення на основі формування умінь називати основні частини дороги.</p>
4. Психічна і духовна складові здоров'я (8 год.)		
<p>Унікальність людини. Повага до себе та інших людей. Народні традиції, родинні свята і здоров'я. Емоції та настрої людини. Як покращити настрої. Рішення і наслідки. Уміння приймати рішення. Рішення для здоров'я.</p> <p><u>Практичні роботи.</u> *Створення пам'ятки: «Як влаштувати веселе свято». Вправи: «Вгадай емоцію», «Намалюй настрої». *Ігри, що сприяють гарному настрою. *Перегляд та обговорення поведінки персонажів мультфільмів, їхнє ставлення до свого здоров'я та до здоров'я інших.</p>	<p>Учень: <i>знає:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • про свої улюблені свята; <p><i>називає:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • прислів'я та приказки про здоров'я; <p><i>розпізнає:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • корисні і шкідливі традиції святкування; • ситуації, що покращують настрої; • вербальні і невербальні вияви емоцій; • знак «Курити заборонено»; <p><i>розуміє:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • що люди щодня приймають багато рішень; • що усі рішення мають наслідки; • що можна навчитися приймати 	<p>Формування в учнів знань про здоров'я, здоровий спосіб життя. Розвиток мови та мовлення в процесі засвоєння активного і пасивного словника. Формування позитивної пізнавальної діяльності та усвідомлення самоповаги до себе, інших на основі уміння разом працювати, допомагати тим, хто цього потребує. Розвиток пам'яті на основі пригадування своїх улюблених свят. Формування почуття любові до народу, Батьківщини, звичаїв, традицій. Розвиток інтересів до народних традицій, народної творчості. Формування вміння визначати настрої людини на основі виразу на обличчі, на малюку. Формування початкових понять про корисні і</p>

	<p>правильні рішення;</p> <ul style="list-style-type: none"> • необхідність звертатися за допомогою до старших для прийняття правильних рішень; • шкоду пасивного куріння; <p><i>у м і є :</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • оцінювати свій емоційний стан; • використовувати прийоми для самозаспокоєння; • уникати ситуацій пасивного куріння. 	<p>шкідливі традиції.</p> <p>Формування естетичних почуттів (чесність, емоціональність, доброзичливість, щирість, радість).</p> <p>Формування негативного відношення до паління на основі поганого впливу на здоров'я, погіршення, послаблення.</p> <p>Розвиток пам'яті на основі запам'ятовування знака «Курити заборонено» на зупинках, магазинах, в школі тощо.</p> <p>Виховання уміння звертатися за допомогою до старших при ухваленні правильних рішень.</p> <p>Розвиток мислення та мовлення на основі формування умінь звертатися до старших про допомогу.</p> <p>Усвідомлення негативних наслідків куріння для здоров'я на основі знань про дотримання відповідних правил.</p> <p>Формування умінь оцінювати свій емоційний стан.</p> <p>Розвиток мислення на основі формування умінь здійснювати контроль, оцінку емоційного стану.</p> <p>Формування умінь здійснювати належні прийоми для самозаспокоєння.</p> <p>Розвиток позитивних емоцій у ставленні до свого здоров'я.</p> <p>Формування профілактики шкідливих звичок на основі збереження здоров'я.</p> <p>Розвиток в учнів можливості дбайливого ставлення до власного здоров'я, удосконалення фізичних, соціальних, психічних і духовних його чинників.</p>
<p>2 КЛАС 35 години, з них резерв – 3 години</p>		
Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Корекційно-розвивальна лінія
<p>1. Здоров'я людини (3 год.)</p>		
Індивідуальні особливості росту й	Учень:	Формування уявлень про здоровий спосіб

<p>розвитку учнів. Здоров'я і хвороби. Профілактика захворювань. Інфекційні захворювання. Захист від інфекцій. <u>Практична робота.</u> *Вимірювання зросту і маси тіла (з допомогою дорослих).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення, називає разом з вчителем; • умови, що сприяють фізичному розвитку дитини; • ознаки інфекційних захворювань (висока температура, кашель, нежить); • засоби захисту від інфекцій (загартовування, заняття спортом, раціональне харчування з достатньою кількістю вітамінів, особиста гігієна, дезінфекція, щеплення, захисні маски, гумові рукавички); <p>має загальне уявлення</p> <ul style="list-style-type: none"> • як інфекція може потрапити в організм; • правила поведінки з інфекційними хворими; <p>називає за допомогою дорослих</p> <ul style="list-style-type: none"> • що таке епідемія, карантин; • чому не можна торкатися предметів із залишками чужої крові; <p>уміє:</p> <ul style="list-style-type: none"> • вимірювати зріст і масу тіла та порівнювати їх з минулорічними показниками (з допомогою дорослих); 	<p>життя та його індивідуальні особливості, умови, що сприяють фізичному розвитку. Формування початкових уявлень про інфекційні та застудні хвороби. Формування умінь визначати ознаки інфекційні захворювання. Розвиток пам'яті на основі запам'ятовування правил поведінки з інфекційними хворими та користування ліками. Уточнення уявлень про засоби захисту від інфекцій, про загартовування на основі знань про види загартовування влітку, взимку, заняття спортом і т.п. Формування правил поведінки з інфекційними хворими на основі пояснення як інфекція може потрапити в організм, чому не можна торкатися предметів із залишками чужої крові. Формування первинних понять: «карантин», «епідемія». Виконання практичних дій за допомогою дорослих при користуванні ростоміром, терезами при вимірюванні зросту, маси тіла та порівняння з торішніми показниками.</p>
<p>2. Фізична складова здоров'я (9 год.)</p>		
<p>Розпорядок дня школяра. Порядок і дисципліна. Навчання і відпочинок. Користь активного відпочинку. Організація відпочинку в класі та вдома. Ранкові і вечірні гігієнічні процедури. Культура харчування. Правила поведінки за столом. Вітаміни, їх значення для здоров'я. Фізичні вправи і здоров'я. Правила і процедури загартовування.</p>	<p>Учень: виконує:</p> <ul style="list-style-type: none"> • правила, які допомагають підтримувати дисципліну в школі; • ранкові і вечірні гігієнічні процедури під керівництвом дорослих; <p>називає:</p> <ul style="list-style-type: none"> • продукти харчування, багаті на вітаміни з опорою на малюнки; знає . має уявлення; • правила поведінки за столом; 	<p>Розвиток мислення на основі формування умінь здійснювати контроль за своїми діями (за нагадуванням вчителя). Формування початкового поняття про значення ранкових і вечірніх процедур. Збагачення уявлення про повноцінне харчування. Розвиток пам'яті на основі запам'ятовування на основі груп продуктів харчування та їх корисність. Розвиток пам'яті на основі пригадування правил поведінки за столом.</p>

<p><u>Практичні роботи.</u></p> <p>*Складання розпорядку робочого дня.</p> <p>*Планування вихідного дня.</p> <p>Гра: «Вдягни ляльку» (вибір одягу за погодою).</p> <p>*Як правильно доглядати за порожниною рота.</p> <p>*Вибір корисних для здоров'я продуктів.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • види рухової активності (малюнок опора); • процедури загартовування виконує з опорою на дорослих; <p>р о з р і з н я є :</p> <ul style="list-style-type: none"> • активний і пасивний, корисний і шкідливий для здоров'я відпочинок за допомогою малюнків, запитань вчителя; <p>з н а є :</p> <ul style="list-style-type: none"> • користь активного відпочинку; • небезпеку недоїдання і переїдання; • необхідність ретельно пережовувати їжу; <p>у м і є :</p> <ul style="list-style-type: none"> • підтримувати порядок робочого місця; • доглядати за ротовою порожниною; • виконувати комплекс вправ ранкової гімнастики за допомогою дорослих; 	<p>Формування початкового поняття про значення режиму рухової активності для фізичного розвитку та його види.</p> <p>Уточнення уявлення про загартування на основі розвитку пам'яті.</p> <p>Запам'ятовування правил загартування.</p> <p>Розвиток мислення на основі формування умінь розпізнавати активний і пасивний, корисний і шкідливий для здоров'я відпочинок та значення користі активного відпочинку.</p> <p>Розвиток мислення на основі формування правил прийому їжі.</p> <p>Формування загального уявлення про небезпеку для організму недоїдання і переїдання на основі запам'ятовування режиму харчування.</p> <p>Розвиток уявлень про предмети засобів особистої гігієни та можливості їх використання на основі збагачення словникового запасу словами-назвами предметів особистої гігієни, правил гігієни ротової порожнини.</p> <p>Формування звички правильної постави на основі знань про дотримання відповідних правил.</p>
<p>3. Соціальна складова здоров'я (13 год.)</p>		
<p>Права дитини. Обов'язки дитини вдома і в школі.</p> <p>Спілкування. Умови взаєморозуміння.</p> <p>Безпечні і небезпечні ситуації. Небезпечні речовини (отруйні, горючі, легкозаймисті).</p> <p>Джерела допомоги в небезпечних ситуаціях (батьки, сусіди, родичі, аварійні служби).</p> <p>Безпечна поведінка вдома. Користування телевізором, комп'ютером, мобільним телефоном.</p> <p>Ситуації можливої небезпеки у школі. План евакуації.</p> <p>Безпека на дорозі. Правила пішохідного руху. Дорожня розмітка.</p> <p>Безпека на відпочинку. Літні та зимові</p>	<p>Учень:</p> <p><i>має:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • початкові уявлення про основні права дитини, визначені Конвенцією про права дитини; <p><i>знає:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • про свої обов'язки в родині і в школі; • правила користування телевізором, комп'ютером, мобільним телефоном; • правила переходу проїзної частини дороги в місті, в селі, за межами населеного пункту з опорою на малюнки; • правила поведінки під час канікул; • чому батьки є найкращими 	<p>Формування первинних початкових понять про основні права дитини, визначені Конвенцією про права дитини.</p> <p>Формування знань про обов'язки дитини в родині і в школі на основі запам'ятовування правил поведінки.</p> <p>Вироблення умінь користування телевізором з опорою на дорослих.</p> <p>Розвиток умінь зосередженості під час переходу проїзної частини дороги на основі визначення напрямку руху транспорту та дорожніх знаків.</p> <p>Формування правил поведінки під час канікул на основі виконання режиму дня (допомагати батькам, відпочивати, бути</p>

<p>розваги. Профілактика обмороження, перегрівання, сонячних опіків.</p> <p>Безпека у спілкуванні з дикими і бездомними тваринами.</p> <p>Надання першої допомоги при забиттях, порізах, подряпинах, укусах комах.</p> <p><u>Практичні роботи:</u></p> <p>Моделювання ситуацій невербального спілкування.</p> <p>*Створення списку джерел допомоги у небезпечних ситуаціях (за допомогою дорослих).</p> <p>*Створення пам'ятки щодо перегляду телевізійних передач, користування комп'ютером і мобільним телефоном.</p> <p>Відпрацювання навичок евакуації з приміщення школи згідно з планом евакуації.</p> <p>*Моделювання ситуації переходу дороги на регульованому і нерегульованому перехресті.</p> <p>*Моделювання ситуації надання першої допомоги при нескладних травмах.</p>	<p>порадниками і захисниками прав дітей з опорою на запитання вчителя;</p> <ul style="list-style-type: none"> • небезпеку ігор із сірниками, запальничками і засобами побутової хімії; • потребу мити руки після контактів з тваринами; • небезпеку контактів з дикими та бездомними тваринами; <p><i>розпізнає:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • дорожню розмітку і дорожні знаки для пішоходів, види перехрестя (з дорослими); • ознаки обмороження, сонячного удару і сонячного опіку; • ситуації, коли треба звертатися до медичного працівника; <p><i>знає:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • відмовлятися відкривати двері свого дому незнайомим людям; • організовано евакуюватися з різних приміщень школи; <p><i>уміє:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • визначати напрямок руху транспортних засобів; • надавати самопомогу та допомогу при порізах, подряпинах, забиттях з опорою на дорослих; 	<p>чемними тощо).</p> <p>Формування початкових понять про найближчих, найдорожчих людей (батьків), захисників, вихователів на основі їх щоденного піклування про здоров'я, безпеку, любов до своїх дітей.</p> <p>Формування умінь визначати безпечні і небезпечні предмети та не користуватися в іграх сірниками, запальничками.</p> <p>Вироблення навичок постійного дотримання правил миття (гігієни) рук після контактів із тваринами.</p> <p>Формування заборони контактів дітей з дикими та бездомними тваринами на основі можливого зараження інфекційними хворобами.</p> <p>Розвиток наочно-образного мислення шляхом розширення знань про перехрестя, дорожню розмітку і дорожні знаки для пішоходів.</p> <p>Розвиток знань про запобігання сонячних ударів, опіків, обмороження на основі формування вміння аналізувати причини та робити висновки.</p> <p>Розвиток мислення на основі формування вміння визначати дії у разі появи незнайомих людей біля дверей свого дому.</p> <p>Розвиток сприймання та мислення на основі формування вміння швидко приймати рішення у разі небезпеки – евакуація з приміщення.</p> <p>Розвиток пам'яті під час надавання допомоги при порізах, забиттях, подряпинах, швидко звертатися до дорослих з повідомленнями.</p> <p>Конкретизація уявлень при визначенні напрямку руху транспортних засобів.</p>
4. Психічна і духовна складові здоров'я (7 год.)		
<p>Смаки і захоплення людини, їх вплив на здоров'я.</p> <p>Вибір друзів. Друзі за інтересами.</p> <p>Людяність і співчуття. Як надати підтримку</p>	<p>Учень: <i>має уявлення:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • про особисті інтереси, смаки і захоплення; 	<p>Розвиток сприймання та мислення на основі формування вміння відповідати, визначати, розповідати про свої смаки, особисті інтереси, захоплення (за малюнковою опорою,</p>

<p>і допомогу. Прийняття рішень. Вплив реклами на рішення людини. Вплив алкоголю на здоров'я.</p> <p><u>Практичні роботи</u> Презентація: «Моє захоплення» Створення плакату: «Захоплення нашого класу»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • про інтереси членів своєї родини; <p><i>розпізнає:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • заняття і захоплення, що впливають на здоров'я; • власні захоплення і захоплення друзів, інтереси однолітків (з опорою на запитання вчителя); <p><i>пояснює:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • вплив смаків і захоплень на здоров'я людини (з опорою на вчителя); <p><i>уміє:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • знаходити спільні інтереси з іншими людьми; • обирати безпечні для здоров'я заняття; • висловлювати співчуття; • надавати допомогу людям, які цього потребують; <p><i>пояснює:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • необхідність гуманного ставлення до хворих і людей з особливими потребами; <p>негативний вплив алкоголю на здоров'я людини (з опорою на вчителя);</p>	<p>запитаннями вчителя).</p> <p>Формування уміння (супроводжуючого мовлення) називати, розповідати про інтереси членів своєї родини (при підтримці педагога).</p> <p>Формування початкових понять про заняття і захоплення, що впливають на здоров'я та порівняння власних захоплень з інтересами однолітків (на основі відповідей на запитання вчителя, з опорою на малюнки).</p> <p>Розвиток мислення на основі формування уміння визначати вплив смаків і захоплення на здоров'я людини.</p> <p>Розвиток емоційної сфери на основі формування початкових понять про необхідність гуманного ставлення до хворих людей і людей з особливими потребами.</p> <p>Виховання позитивної якості (почуття обов'язку, співчуття, доброзичливості, дружби).</p> <p>Формування початкових понять про шкідливий, негативний вплив алкоголю на здоров'я людини.</p>
<p>3 клас (35 години, із них 3 години ~ резервні)]</p>		
<p>Зміст навчального матеріалу</p>	<p>Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів</p>	<p>Корекційно-розвивальна лінія</p>
<p>1. Здоров'я людини (3 год.)</p>		
<p>Показники здоров'я і розвитку дитини. Чинники, що впливають на здоров'я. Здоровий спосіб життя. Корисні звички.</p> <p><u>Практична робота.</u> *Складання правил здорового способу життя. *Вимірювання пульсу.</p>	<p>Учень: <i>має початкові уявлення:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • про екологічні особливості своєї місцевості; <p><i>називає:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • правила здорового способу життя; <p><i>визначає:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • корисні і шкідливі звички; <p><i>пояснює:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • вплив основних природних і 	<p>Формування початкових понять про екологію наука про зв'язок організмів із середовищем) та особливості її в своїй місцевості.</p> <p>Формування початкових уявлень про природні і соціальні чинники, що впливають на здоров'я на основі вміння визначати явища небезпеки здоров'я.</p> <p>Формування організаційних дій у небезпечній ситуації.</p> <p>Розвиток пам'яті на основі повторення ознак</p>

	<p>соціальних чинників на здоров'я (з опорою на запитання вчителя);</p> <p><i>уміє:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • спостерігати за показниками свого здоров'я і розвитку; • вимірювати пульс. • приклади природних і соціальних чинників, що впливають на здоров'я (за допомогою запитань вчителя); 	<p>здорового способу життя та формування зв'язного мовлення на основі збагачення словникового запасу (турбота про здоров'я, вживання корисної їжі, правила особистої гігієни, комплекс ранкової гімнастики, чистота та охайність тощо).</p> <p>Формування початкових понять про корисні і шкідливі звички на основі їх впливу на здоров'я людини.</p> <p>Розвиток сприймання та мислення на основі формування вміння класифікувати та розрізнити корисні та шкідливі звички, називати їх за допомогою вчителя.</p> <p>Формування, вироблення звички додержуватися я режиму дня: сон, відпочинок, зарядка, гігієна, харчування, виконання обов'язкового навчання, відпочинку на перервах, праця, розваги тощо на основі здорового способу життя та дотримання відповідних правил.</p> <p>Формування спостерігати за показниками свого здоров'я і розвитку на основі з попередніми показниками.</p> <p>Виконання практичного вимірювання пульсу, уміння користуватися, самостійно вишукувати пульс, лічити кількість ударів за хвилину (на ліву руку накладаємо три пальця на зап'ястя, знаходимо пульс правою рукою (за зразком, за дорослим).</p>
2. Фізична складова здоров'я (7 год.)		
<p>Природні ритми і здоров'я. Працездатність людини. Освітлення на робочому місці, його значення для формування постави і зору.</p> <p>Активний відпочинок. Безпека при заняттях спортом.</p> <p>Корисні і шкідливі мікроорганізми. Захисні сили організму. Профілактика інфекцій, що передаються контактним і повітряно-</p>	<p>Учень:</p> <p><i>називає:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • види активного відпочинку; • можливі небезпеки при катанні на роликах, скейтбордах, велосипеді (за малюнковою опорою, за допомогою вчителя); • засоби захисту під час занять спортом 	<p>Розвиток уміння визначати види активного відпочинку.</p> <p>Розширення уявлення про можливі небезпеки при катанні на роликах, скейтборгах, велосипеді та наслідки.</p> <p>Розвиток пам'яті на основі згадування засобів захисту під час занять спортом та мовлення на основі збагачення словникового запасу словами:</p>

<p>крапельним шляхом. Охайність та особиста гігієна. Догляд за одягом і взуттям. Вітаміни і мікроелементи, їх вплив на здоров'я. Вибір продуктів харчування. Переваги натуральних продуктів. Негативний вплив смажених страв. Харчові отруєння. Перша допомога при харчових отруєннях.</p> <p><u>Практична робота</u> Вправи для підвищення працездатності. *Моделювання поведінки під час епідемії грипу. *Визначення терміну придатності та умов зберігання харчових продуктів за їх маркуванням.</p>	<p>(захисний шолом, наколінники тощо) (за малюнковою, предметною опорою);</p> <ul style="list-style-type: none"> • правила поведінки під час епідемії ГРВІ та грипу (за допомогою вчителя); • корисні продукти харчування (на малюнковій основі); • причини харчових отруєнь; <p><i>розпізнає:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • ознаки застуди, харчових отруєнь (на основі досвіду та ознайомлення через бесіди з дорослими); <p><i>розуміє:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • важливість дотримання режиму праці та відпочинку; • необхідність достатнього освітлення на робочому місці (за допомогою вчителя); <p><i>пояснює:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • чому важливо мати охайний вигляд, дотримуватися правил гігієни (за допомогою запитань вчителя та опорою на малюнки); значення молочних продуктів в добовому раціоні дитини (на основі запитань та опори вчителя); <p><i>уміює:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • складати розпорядок дня (при підтримці педагога); • підтримувати належний стан робочого місця; • виконувати вправи для підвищення працездатності (з опорою на вчителя або самостійно); • доглядати за одягом і взуттям, обирати їх відповідно до погоди; • негайно звертатися по допомогу в разі виявлення ознак харчового отруєння; <p><i>має перші уявлення:</i></p>	<p>наколінники, захисний шолом тощо. Уточнення загального уявлення про епідемії ГРВІ та грипу та формування правил поведінки в цей час. Формування мислення на основі вміння харчуватися корисними продуктами (поживні речовини, вітаміни). Розширення уявлень про причини харчових отруєнь, про ознаки застуди на основі знань про дотримання відповідних правил. Формування звички дотримання режиму праці та відпочинку на основі знань важливості виконання правил режиму для здоров'я людини. Формування знань про необхідність освітлення на робочому місці на основі збереження органів зору, слуху. Розвиток мислення на основі формування умінь здійснювати контроль за своїми діями, самостійно (за нагадуванням вчителя). Формування мотивації щодо дбайливого ставлення до власного здоров'я на основі дотримання правил гігієни, охайного вигляду, виконання правил розпорядку дня: чистота та охайність – запорука здоров'я. Розвиток пам'яті на основі згадування про значення, важливість вживання корисної їжі, а саме молочних продуктів у добовому раціоні для росту організму людини тощо. Розвиток мислення на основі формування зв'язного мовлення шляхом навчання давати відповіді при допомозі запитань вчителя. Формування елементів самостійності в діяльності на основі складання розпорядку дня з опорою на малюнки. Формування організаційних умінь навчально-практичної діяльності: дотримування, організація належного стану робочого місця. Формування звички берегти, доглядати за</p>
---	---	---

	<ul style="list-style-type: none"> • визначати термін придатності харчових продуктів за маркуванням (на основі допомоги дорослих); 	<p>одягом, взуттям та вміти обирати їх відповідно до погоди.</p> <p>Формування вміння визначати термін придатності харчових продуктів за маркуванням при купівлі, вживанні.</p> <p>Виховувати звичку, правило негайно звертатися за допомогою в разі виявлення харчового отруєння.</p> <p>Формування вміння надавати першу допомогу при харчових отруєннях.</p> <p>Набуття учнями власного досвіду зі збереження здоров'я з урахуванням фізичного стану.</p>
3. Соціальна складова здоров'я (17 годин)		
<p>Взаємодія з іншими людьми. Дружний клас.</p> <p>Родинні стосунки. Взаємодопомога членів родини.</p> <p>Що таке толерантність. Толерантне ставлення до людей, які мають проблеми зі здоров'ям.</p> <p>Ефективне спілкування. Уміння слухати.</p> <p>Попередження і розв'язання конфліктів.</p> <p>Профілактика вживання тютюну і алкоголю.</p> <p>Вплив комп'ютерних ігор на психічне і фізичне здоров'я дітей. Профілактика комп'ютерної залежності.</p> <p>Безпека вдома. Правила користування джерелами водопостачання.</p> <p>Пожежна безпека. Правила користування обігрівальними приладами.</p> <p>Правила користування газовою плитою. Ознаки витоку газу. Порядок дій при витоку газу.</p> <p>Дорожня безпека. Перехід дороги в умовах обмеженої оглядовості. Поведінка біля залізничної колії.</p> <p>Безпека у населеному пункті. Правила</p>	<p>Учень: <i>має початкові знання</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • правила користування водогоном, обігрівальними приладами; • негативні наслідки вживання тютюну і алкоголю; • негативні наслідки надмірного захоплення комп'ютерними іграми; • ознаки і небезпеку витоку газу; • порядок дій при витоку газу; • правила переходу дороги з обмеженою оглядовістю; • правила поведінки біля залізничної колії з опорою на малюнки, допомоги вчителя; • загальні правила безпечної поведінки дітей надворі; • речі та одяг для прогулянки на природу; • правила поведінки під час грози в лісі чи степу (за малюнковою опорою та бесідою); <p><i>пояснює:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • значення вислову: «Один за всіх і всі за одного!» (за допомогою вчителя); 	<p>Формування знань про правила поведінки з школярами, ріднею, розуміння слова «друзі», визначити правила товаришування за допомогою вчителя, уміння запобігання конфліктів на основі правил їх мирного розв'язання.</p> <p>Розвиток мовлення на основі збагачення словника: що таке толерантність, (терпимість до чужих думок), про ставлення до людей, які мають проблеми зі здоров'ям на основі пояснень педагога та відповідей на запитання.</p> <p>Формування правила користування водогоном, обігрівальними приладами на основі ощадливого користування водою, електрикою та правилами безпечного поводження з приладами.</p> <p>Формування обізнаності про негативні наслідки вживання тютюну, алкоголю.</p> <p>Формування знань про негативні наслідки надмірного захоплення комп'ютерними іграми на основі погіршення здоров'я очей, напруження, надмірного збудження, поганий сон тощо.</p> <p>Формування правильних дій при витоку</p>

<p>поведінки дітей надворі. Безпека велосипедиста. Оздоровче значення відпочинку на природі. Речі та одяг для прогулянки на природу. Поведінка дитини в автономній ситуації на природі (якщо загубився, заблукав у лісі, горах, степу).</p> <p><u>Практичні роботи</u> Обговорення літературних джерел: української народної казки: «Ріпка» і байки Л. Глібова: «Лебідь, Щука і Рак». *Як зробити приємність іншому. *Обговорення літературних джерел про толерантність. *Як попросити про послугу чи допомогу. Моделювання ситуацій мирного розв'язання конфліктів з однолітками. Моделювання ситуації відмови від небезпечної пропозиції. *Ознайомлення із застережними знаками «небезпека ураження електричним струмом», «легкозаймиста речовина». *Ситуаційна гра: «Як діяти при витокі газу». Рольова гра: «Викликаємо служби 101, 102, 103, 104».</p>	<ul style="list-style-type: none"> • що сім'ї бувають різними (коли діти живуть з обома батьками, з одним із батьків, з іншими родичами, у прийомній родині); • що члени родини дбають один про одного у різний спосіб; • що всі люди різні, що відмінності роблять їх унікальними і цікавими для інших (за запитаннями вчителя); • чому треба спиратися на те, що об'єднує, а не роз'єднує людей; • як діяти, якщо загубився чи заблукав; • як уникнути зустрічі з дикими тваринами; <p><i>розпізнає:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • застережні знаки «небезпека ураження електричним струмом» (за малюнковою опорою); <p><i>уміює:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • звертатися по допомогу до батьків та інших членів родини; • допомагати батькам та іншим членам родини, робити їм приємні подарунки; • мирно розв'язувати конфлікти з однолітками; • ввічливо попросити про послугу чи допомогу; • правильно користуватися водогоном; • вимкнути несправний електроприлад; • загасити невелику пожежу; • відмовлятися позичати свої речі (велосипед, мобільний телефон) малознайомим і незнайомим людям; 	<p>газу на основі небезпеки для здоров'я, життю, виховання уважності, обережності, знати ознаки небезпеки газу (з опорою на малюнки, за запитаннями педагога).</p> <p>Формування знань, правил переходу, поведінки біля залізничної колії на основі збереження життя.</p> <p>Формування загальних початкових знань про загальні правила безпечної поведінки дітей надворі.</p> <p>Формування правил поведінки під час грози в лісі чи степу на основі знання дій та їх виконання (не бігти, не ховатися під деревами тощо).</p> <p>Формування мислення, мовлення вміння розуміти, пояснювати значення вислову «Один за всіх і всі за одного» на основі взаємодопомоги, дружби з опорою на малюнки, запитання вчителя.</p> <p>Розвиток сприймання та мислення на основі формування вміння порівнювати, пояснювати, що сім'ї бувають різні (коли діти живуть з обома батьками, з одним із батьків, з іншими родичами, у прийомній родині) з опорою на вчителя, приклади з життя класу.</p> <p>Розвиток мислення на основі формування уміння визначати, що члени родини дбають один про одного у різний спосіб, по-різному.</p> <p>Розвиток пам'яті на основі запам'ятовування, що всі люди різні, що відмінності роблять їх унікальними і цікавими для інших з опорою на дітей класу, їх інтересів, відмінностей тощо.</p> <p>Розширення уявлень та знань про вибір продуктів харчування, переваги натуральних продуктів та негативний вплив смажених страв.</p>
--	--	--

4. Психічна і духовна складові здоров'я (5 год.)		
<p>Характер і здоров'я. Самооцінка характеру. Розвиток пам'яті та уваги. Профілактика емоційного перенапруження. Способи релаксації. Творчі здібності дитини. Розвиток фантазії та уяви.</p> <p><u>Практичні роботи</u> Визначення позитивних і негативних рис характеру казкових героїв. Визначення рис власного характеру. *Вправи для тренування зорової та слухової пам'яті і концентрації уваги. Створення колажу: «Що приносить мені радість» *Виконання проекту: «Здоровим бути модно!» (створення казки, малюнку, плакату, виступу тощо).</p>	<p>Учень <i>має початкові знання:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> про умови успішного навчання (за допомогою вчителя); <p><i>знає:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> улюблені способи відпочинку і релаксації (з опорою на запитання вчителя); <p><i>пояснює:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> чому людям потрібно вчитися (з опорою на вчителя); <p><i>розпізнає:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> позитивні і негативні риси характеру (з досвіду життя в сім'ї, колективі, з розповідей дорослих, з оповідань літературних персонажів); ознаки втоми і перевтоми; <p><i>уміє:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> виконувати вправи для тренування пам'яті і концентрації уваги; відпочивати і займатися улюбленими справами з метою релаксації; творчо мислити використовувати уяву і фантазію для залучення однолітків до здорового способу життя; 	<p>Формування навичок для успішного навчання, зокрема старанності, дотримання режиму дня, зміцнення здоров'я тощо. Збагачення понять, уявлень про улюблені способи, види відпочинку та формування релаксації. Розвиток уміння контролювати свої вчинки. Формування понять втоми і перевтоми, навчання їх розпізнавати, називати (визначати головний біль, слабкість, млявість, апатію, сонливість, трудність виконувати дії). Формування супроводжуючого мовлення (називання рис характеру літературних персонажів). Розвиток мислення на основі формування уміння визначати риси свого характеру на основі підтримки, допомоги вчителя. Виконання вправ для релаксації, відпочивати і займатися улюбленими справами на основі підтримки організму. Розвиток пам'яті на основі пригадування вправ для тренування пам'яті і концентрації уваги. Виконання практичних робіт для тренування зорової та слухової пам'яті і концентрації уваги. Вміння організовувати однолітків до вироблення поробок, будівництва з кубиків різних об'єктів тощо. Формування понять про профілактику емоційного перенапруження на основі збереження здоров'я. Формування початкових елементів творчого мислення, навчання використовувати уяву і фантазію для залучення однолітків до здорового способу життя на основі малюнків, запитань, допомоги вчителя.</p>

		Розгортання у повсякденному житті практичної діяльності задля збереження власного здоров'я та здоров'я інших людей.
4 клас (35 годин, із них 3 години ~ резервні)]		
1. Здоров'я людини (3 год.)		
Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Корекційно-розвивальна лінія
<p>Цінність і неповторність життя і здоров'я людини. Безпека життєдіяльності.</p> <p>Цілісність здоров'я: взаємозв'язок фізичної, соціальної, психічної і духовної його складових. Чинники здоров'я.</p> <p>Показники розвитку дитини.</p> <p><u>Практична робота</u></p> <p>Як діяти в небезпечній ситуації.</p> <p>*Визначення рівня фізичного розвитку.</p>	<p>Учень <i>має початкові уявлення:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> про складові здоров'я (називає з опорою на запитання вчителя); <p><i>називає:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> чинники впливу на здоров'я (за допомогою вчителя); чинники, що сприяють гармонійному фізичному розвитку (з опорою на дорослих); <p><i>пояснює:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> що таке безпека, небезпека та безпека життєдіяльності людини (з опорою на бесіду з вчителем); необхідність підтримання нормальної маси тіла (з опорою на запитання); <p><i>розпізнає:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> вікові зміни власного організму (в бесіді з дорослими порівнює зріст, вагу, силу тощо); <p><i>аналізує:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> вплив природних і соціальних чинників на здоров'я (з опорою на запитання вчителя); <p><i>уміє:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> визначати рівень свого фізичного розвитку; 	<p>Формування уявлень про здоров'я, здоровий спосіб життя та його складові, збагачення уявлень про вплив режиму дня.</p> <p>Розвиток мислення та мовлення на основі усвідомлення взаємозв'язків фізичної, соціальної, психічної і духовної складових здоров'я.</p> <p>Розвиток пам'яті на основі формування вмінь називати чинники впливу на здоров'я.</p> <p>Формування вмінь виділяти чинники, що сприяють гармонійному фізичному розвитку людини.</p> <p>Розвиток мислення на основі формування вмінь визначати: безпека, небезпека та безпека життєдіяльності людини під час бесіди.</p> <p>Формування початкового поняття про необхідність підтримки нормальної маси тіла дитини відповідно її віку за допомогою вчителя.</p> <p>Формування спостережливості, умінь порівнювати вікові зміни власного організму на основі порівняння розміру одягу, взуття тощо.</p> <p>Розширення уявлень про вплив природних і соціальних чинників на здоров'я – проаналізувати, порівняти.</p> <p>Розвиток мислення на основі формування умінь визначати рівень свого фізичного розвитку.</p> <p>Формування умінь визначати значення свіжого повітря для здоров'я людини, розпорядок дня, заняття, ігри, гуртки тощо.</p>
2. Фізична складова здоров'я (6 год.)		
Збалансоване харчування. Вітаміни,	Учень	Збагачення уявлень про харчові продукти та їх

мінерали, їх значення для здоров'я. Питний режим. Значення води для життя і здоров'я людини.

Вплив рухової активності на розвиток організму. Принципи загартовування.

Профілактика порушень зору, слуху, опорно-рухового апарату у школярів.

Відновлення рівня здоров'я після хвороби.

Гігієна порожнини рота.

Гігієна оселі. Повітря, його значення для здоров'я. Мікроклімат приміщення.

Організація самонавчання і взаємонавчання.

Практичні роботи

Вправи для профілактики плоскостопості.

*Гігієнічний догляд за порожниною рота.

*Складання рекомендацій «Як підтримувати чисте повітря в оселі».

*Джерела допомоги при самонавчанні (батьки, родичі, вчителі, однокласники).

має загальні уявлення:

- про групи харчових продуктів;
- принципи загартовування (поступовість систематичність, дозованість);

називає:

- групи зубів та їх функції (з опорою на малюнки);
- фактори, що забруднюють атмосферне повітря і повітря приміщень (з опорою на запитання вчителя);
- рекомендований час і порядок виконання домашніх завдань;

пояснює:

- уживання різноманітної корисної їжі і достатньої кількості води (з опорою на вчителя);

знає:

- необхідність обмежувати вживання жирних, копчених і солодких продуктів та напоїв, смажених страв (за малюнковою опорою);
- необхідність дбати про органи зору, слуху, опорно-руховий апарат (за допомогою вчителя);
- необхідність регулярного провітрювання приміщень;

аналізує з опорою на вчителя:

- вплив малорухливого способу життя на здоров'я (за малюнковою основою);
- вплив шкідливих звичок на стан зубів і прикус;

має початкові уявлення:

- виконувати фізичні вправи для розвитку сили, спритності, витривалості, комплекс процедур загартовування;

уміє:

користь.

Розвиток пам'яті на основі запам'ятовування основних груп харчових продуктів, правила прийому їжі.

Розвиток мислення на основі формування навичок розрізняти продукти споживання за назвою та ознакою корисності вживання.

Розвиток пам'яті на основі запам'ятовування правил, принципів загартовування та формування дотримки цих вимог (поступовість, дозованість, систематичність).

Формування початкових знань про групи зубів та їх функції.

Розвиток пам'яті на основі звички правильно жувати їжу, відкушувати тощо.

Розвиток умінь визначати фактори, що забруднюють атмосферу і повітря приміщень.

Виховання організованості і порядку під час виконання домашніх завдань.

Розвиток пам'яті на основі запам'ятовування правил вживання різноманітної їжі, чистої кип'яченої води щоденно.

Формування знань про обмежене вживання жирних і копчених продуктів, смажених страв на основі збереження здоров'я.

Розвиток мислення на основі формування умінь виконувати правила збереження слуху, оберігання очей, їх навантаження тощо, здійснювати контроль за діями, рухами.

Розвиток пам'яті та супроводжуючого мовлення (називання основних компонентів рухового режиму та його вплив на здоров'я людини).

Формування вміння координувати власні дії під час виконання фізичних вправ для розвитку, зростання школярів.

Розвиток зосередженості уваги впродовж виконання фізичних вправ.

Формування звички правильної постави і

	<ul style="list-style-type: none"> • створювати умови для навчання; • дотримуватися настанов для профілактики порушень зору, слуху, постави і плоскостопості; • поступово долати відставання, яке може виникнути внаслідок пропуску занять; 	<p>плоскостопості на основі знань про правильне виконання постанов, фізичних вправ, занять спортом.</p> <p>Розвиток звички створення умов, порядку для навчання на основі знань дотримання відповідних правил.</p>
3. Соціальна складова здоров'я (18 год.)		
<p>Традиції збереження здоров'я в родині. Спадковість і здоров'я. Знайомство з людьми. Дружба і здоров'я. Розбудова дружніх стосунків. Вплив друзів. Протидія небажаним пропозиціям. Небезпека куріння, алкогольних, наркотичних і токсичних речовин. Вплив телебачення, комп'ютерів, мобільних телефонів та інших електронних засобів на здоров'я. Вплив реклами на рішення і поведінку людей. Інфекційні хвороби, що набули соціального значення (туберкульоз і ВІЛ/СНІД). Охорона здоров'я дітей. Гуманне ставлення до людей з особливими потребами. Наодинці вдома. Дії дитини за умови опосередкованої небезпеки: пожежа в іншій квартирі, іншому будинку тощо. Безпека школяра. Правила поведінки під час масових шкільних заходів. Вихід із непередбачених ситуацій поза межами домівки, школи. Безпека руху пішоходів. Сигнали регулювання дорожнього руху. Види перехресть. Рух майданами. Дорожньо-транспортні пригоди (ДТП). Групи дорожніх знаків (6.1-6.4, 6.8-6.15, 7.1.4).</p>	<p>Учень <i>знає:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • необхідність гуманного ставлення до людей з особливими потребами (за запитаннями вчителя); • родинні традиції, сприятливі для здоров'я; • способи допомоги людям з особливими потребами; <p><i>називає:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • одяг і взуття, які становлять небезпеку у натовпі; • правила дорожнього руху на перехресті, майдані, в місцях ремонту дороги, під час ДТП (за запитаннями вчителя); • причини ДТП; <p><i>розпізнає:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • ознаки дружніх стосунків; • поширені способи тиску (умовляння, лестощі, погрози); • небезпечні ситуації, які потребують категоричної відмови; • види перехресть; <p><i>аналізує:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • згубну дію куріння, алкоголю, наркотичних і токсичних речовин на здоров'я (з опорою на запитання); • небезпеку порушення правил 	<p>Виховання позитивного ставлення до людей з особливими потребами та позитивних якостей особистості (поваги, доброзичливості, співчуття, взаємодопомоги) на основі свідомого гуманного ставлення.</p> <p>Розширення уявлень про сімейні традиції щодо забезпечення здорового способу життя.</p> <p>Виховання позитивних якостей особистості (охайності, самостійності, доброти тощо) на основі усвідомлення своїх обов'язків.</p> <p>Формування понять про небезпечний одяг і взуття під час перебування у натовпі (без гачків, бляшок, застебнутий, шнурки зав'язані тощо).</p> <p>Розвиток концентрації уваги та формування навичок визначення ситуації, послідовності дій під час переходу.</p> <p>Розвиток мислення під час вивчення учасників дорожнього руху, причини ДТП.</p> <p>Збагачення словникового запасу: перехрестя, майдан, ремонт дороги, ДТП.</p> <p>Розвиток емоційної сфери, логічного мислення на основі формування вмінь розпізнавати ознаки гарних, дружніх стосунків, їх щирість.</p> <p>Формування вмінь розпізнавати небезпечні ситуації, які вимагають</p>

Практичні роботи

Рольова гра «Будьмо знайомі!»

Моделювання ситуації звернення за телефонами довіри.

Моделювання ситуацій відмови від небезпечних пропозицій.

Проведення досліду про шкоду куріння.

Моделювання ситуацій допомоги людям з особливими потребами.

користування телевізором, комп'ютером, мобільним телефоном, плеєром для фізичного і психічного здоров'я;

- небезпеку перебування дитини у місцях великого скупчення людей;

уміє:

- знайомитися з людьми;
- аналізувати позитивний і негативний вплив друзів;
- правильно реагувати на обзивання, намовляння, бійки та інші дії своїх однолітків;
- надавати допомогу і моральну підтримку тим, хто цього потребує;
- критично ставитися до реклами алкоголю і тютюну;
- чинити опір тиску однолітків;
- уникати небезпечних місць в своєму мікрорайоні/населеному пункті;
- дотримуватися правил переходу дороги в місцях перехресть, майданів з урахуванням місцевих умов;
- безпечно поводитися у натовпі, під час масових заходів;

категоричної відмови.

Розвиток наочно-образного мислення шляхом розширення знань про види перехресть та правила їх переходу (практично).

Розвиток мислення та зв'язного мовлення на основі формування знань, умінь, правил користування технічними засобами.

Формування понять про згубну токсичну дію куріння, алкоголю, наркотичних і токсичних речовин на здоров'я.

Розвиток сприймання та мислення на основі формування вміння розпізнавати поширені способи тиску.

Розвиток пам'яті на основі нагадування про небезпеку перебування дитини у місцях великого скупчення людей, а саме: можливість загубитися, задуха, втрата свідомості, травмуватися тощо.

Формування уявлень про конфлікт.

Розвиток сприймання та мислення на основі формування критичного ставлення до реклами алкоголю, тютюну.

Виховання позитивного ставлення до тих, хто цього потребує, надавати допомогу, піклуватися, оточувати увагою на основі свого обов'язку.

Формування твердості, впевненості у своїх вчинках, уміння чинити опір тиску однолітків.

Розвиток сприймання та мислення на основі формування вміння визначати небезпечні місця та уникати їх у своєму населеному пункті, місцевості.

Розвиток умінь зосередженості уваги та сприймання руху під час переходу дороги на основі дотримання правил переходу дороги в місцях перехресть, майданів, з

		<p>урахуванням місцевих умов, ситуацій. Розвиток мислення на основі формування безпечного, спокійного виконання правила поведінки у натовпі під час масових заходів.</p>
<p>Виконання проекту: «Прагнемо бути здоровими!» (за рахунок резервних годин).</p>		
<p>4. Психічна і духовна складові здоров'я (5 год.)</p>		
<p>Самооцінка і поведінка людини. Упевненість і самовпевненість. Бажання, можливості, обов'язки. Воля і здоров'я людини. Повага і самоповага. Вибір і досягнення мети. Звички і здоров'я. Формування звичок. Розвиток творчих здібностей. Заохочення однолітків до здорового способу життя.</p> <p><u>Практичні роботи</u> *Виконання проекту: «Моя мета». *Виконання проекту з формування корисної звички. Виконання проекту: «Здоров'я всьому голова!» (розроблення плану вистави, творчого конкурсу, змагання тощо за тематикою здорового способу життя).</p>	<p>Учень <i>називає:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • вольові якості людини; • приклади справ, гідних поваги; <p><i>розпізнає:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • упевненої, пасивної і агресивної поведінки; • ситуацій, в яких гартується характер; • корисні і шкідливі звички; <p><i>аналізує:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • різницю між упевненістю і самовпевненістю; • відмінність між «хочу», «можу» і «треба»; • вплив звичок на здоров'я людини; <p><i>пояснює:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • що таке повага і самоповага; <p><i>уміє:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • обирати мету, розробляти і виконувати план дій щодо досягнення мети (наприклад, формування корисної звички); • працювати в команді, мотивувати і зацікавлювати; 	<p>Розвиток мислення на основі формування вольових якостей людини: наполегливості, упевненості, вимогливості, твердості, настирності тощо. Розвиток пам'яті на основі запам'ятовування прикладів, справ гідних поваги на основі літератури, фільмів, оповідань. Розвиток сприймання та мислення на основі формування вміння розрізняти, розпізнавати різну поведінку: активна впевнена, пасивна, агресивна. Розвиток логічного мислення на основі формування вміння визначати корисні і шкідливі звички. Наведення прикладів героїв з казок, оповідань, у яких гартується характер (воля, сміливість, байдужість, боягузтво, активність тощо). Формування вміння розпізнавати різницю між упевненістю і самовпевненістю на основі наведених прикладів учнями, вчителем та відмінність між «хочу», «можу», «треба». Розвиток пам'яті на основі запам'ятовування на основі слів («хочу», «можу», «треба») та пояснення їх значень. Формування корисних звичок на основі здорового способу життя та вплив їх на здоров'я людини. Створення умов для розвитку в учнів навичок самооцінювання, самоповаги, поваги до інших (особистісні якості: добре вчиться, акуратний,</p>

		<p>чесний, дисциплінований тощо).</p> <p>Виховання звички працювати плідно в колективі на основі власної мотивації і зацікавленості.</p> <p>Розвиток умінь творчо мислити і продукувати ідеї для пояснення переваг здорового способу життя (разом з вчителем і самостійно).</p>
<p>Підготовка і проведення вистави, творчого конкурсу, присвяченого заохоченню учнів до здорового способу життя (за рахунок резервних годин).</p>		